

مراقبت در فرایندهای یاددهی و یادگیری را مورد تاکید قرار داده اند. از ملزومات تلفیق مفهوم مراقبت در تعاملات آموزشی تلاش برای تدارک یک محیط مراقبتی در دانشکده های پرستاری است. محیط مراقبتی به عنوان بخشی از فرآیند تلفیق مراقبت در آموزش پرستاری معرفی شده است.

* تعریف محیط مراقبتی در آموزش

محیط مراقبتی به عنوایی فضایی برای افزایش درک و توانایی دانشجوی برای یادگیری و بکار بستن مفهوم مراقبت تعریف می شود که بر پایه مفاهیم کلی همچون دانشجو محوری، احترام و حمایت قرار گرفته است. محیط مراقبتی بعنوان یک فضای حمایتی و بیان آزادانه عقاید و نظرات بدون قضاوت و توأم با احترام به شان انسانی دانشجویان، اساتید و کارکنان دانشکده معرفی می شود.

* مفاهیم کلیدی در خلق یک محیط مراقبتی:

- ارزشگذاری: احترام، اعتماد، اصول انسانی، پذیرفتن، تقدیر کردن و صداقت
- گفتمان حقیقی: گوش دادن، مشارکت فعال، درگیر شدن در تجربیات، منطقی و مستدل بودن، تقابل
- ارتباط و پیوند: حضور، به اشتراک گذاشتن تجربیات، تعلق، تقویت کردن یکدیگر

* نقش اساتید در توسعه محیط مراقبتی

اساتید به عنوان الگوی مراقبتی در تربیت و رشد دانشجویان نقش ارزشمند و موثری دارند. حضور عالمانه و آگاهانه اساتید در تعامل با دانشجو، برخورداری از دانش، مهارت و تجربیات مراقبتی و

خلق محیط مراقبتی در آموزش

(قسمت اول)

Creating a Caring Environment in Nursing Education (Part 1)

نویسندگان: دکتر حسین کریمی موقی، مریم صالحیان، امیر ذکاء

مقدمه:

ضرورت تغییر در نظام آموزش پرستاری و هماهنگ نمودن اجزاء برنامه های درسی با اصول آموزش، مفاهیم و ارزش های رشته و نیازهای جامعه دغدغه اصلی دانشکده ها و مراکز آموزش پرستاری در سراسر دنیا است. غالب بودن رویکردهای زیست پزشکی در برنامه های آموزش پرستاری، رواج نظام آموزشی رفتارگرایی و حاکم بودن قوانین تجویزی و روابط یکطرفه استاد- دانشجو در محیط آموزش و به تبع آن ایجاد یک فضای آموزشی مخالف ماهیت حرفه پرستاری یعنی مراقبت و اصول انسانی، طرح ضرورت بازنگری در آموزش پرستاری در سال ۱۹۸۷ را مطرح ساخت. صاحب نظران پرستاری برای همسو کردن آموزش پرستاری با مفاهیم و اصول ارزشی رشته، لزوم تغییر پارادایم آموزشی و تلفیق مفهوم

بکارگیری آنها در خلق موقعیت‌های یادگیری برای دانشجویان از پیش نیازهای محیط مراقبتی محسوب می‌شوند. پذیرش دانشجو بدون محدودیت، فراهم نمودن فضایی امن و بدون تشویش و اضطراب برای دانشجو به منظور بیان احساسات و عقاید فردی و نیز گوش دادن به صحبت‌های او بدون قضاوت از نمونه تدابیر هوشمندانه استاد در خلق محیط حمایتی است. فراهم نمودن فضایی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و عقاید، انعطاف پذیری، تایید و تشویق از دیگر رفتارهای مورد انتظار اساتید در خلق محیط مراقبتی است. برای برقراری یک تعامل مراقبتی استاد با دانشجو لازم است که استاد بطور خلاقانه و فراتر از روش‌های معمول خود در تدریس و عملکرد اقدام نموده و با حضور آگاهانه، اعتماد بخش و اجتناب از باورهای اشتباهی همچون دوری جستن و فاصله گرفتن

از دانشجویان با هدف حفظ جایگاه

و قدرت، مسیر را برای هدایت واقعی دانشجویان هموار سازد.

در مجموع نقش اساتید در ایجاد محیط مراقبتی عبارتند

از:

- ✓ هدایت گر و تسهیل کننده برای یادگیری
- ✓ پاسخگو به نیازهای متنوع دانشجویان
- ✓ حمایت کننده
- ✓ مشارکت کنند در یادگیری
- ✓ الگوی اخلاقی و ارزشی
- ✓ تلاش برای شناخت خود، دانشجو و موقعیت‌های یادگیری
- ✓ تمرکز برای استفاده از روش‌های یادگیری عینی، علمی، مبتنی بر شواهد و خلاقانه
- ✓ حضور پور شور، آگاهانه و امید بخش در جمع دانشجویان

- ✓ الگو بودن برای تامل بر خود و خود ارزیابی
- ✓ تلاش برای توسعه خود باوری و اعتماد به نفس در دانشجویان
- ✓ فراهم نمودن زمینه‌های رشد فردی برای خود، همکاران و دانشجویان
- ✓ توجه و احترام به زمینه‌های فرهنگی و متفاوت دانشجویان در تعاملات و فرآیند‌های یادگیری
- ✓ فراهم نمودن فضای باز گفتگو و بدون قضاوت با دانشجویان
- ✓ تعامل مبتنی بر احترام و حمایت کننده با سایر همکاران

رشد و تعالی دانشجو و استاد و توسعه نگرش مراقبتی از پیامد‌های محیط مراقبتی خواهد بود.

References:

- 1- Hills M, Watson J. Creating a caring science curriculum: An emancipatory pedagogy for nursing: Springer Publishing Company; 2011.
- 2- Bankert EG, Kozel VV. Transforming pedagogy in nursing education: A caring learning environment for adult students. Nursing Education Perspectives. 2005;26(4):227-9.
- 3- Coyle-Rogers P, Cramer M. The phenomenon of caring: The perspectives of nurse educators. Journal for Nurses in Professional Development. 2005;21(4):160-70.

mail: nms.edo@mums.ac.ir

Web: http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main